

Patiëntenrechten (WGBO)

Inleiding

In de Wet Geneeskundige Behandelingsovereenkomst (WGBO) is de relatie tussen u en uw hulpverlener (uw specialist, maar ook uw huisarts, tandarts en apotheker) geregeld. De WGBO is belangrijk als u met medische zorg te maken krijgt. U heeft namelijk automatisch een geneeskundige behandelingsovereenkomst met uw hulpverlener als u toestemt met de behandeling. In de WGBO zijn rechten en plichten vastgelegd voor zowel u als uw hulpverlener.

Deze folder geeft informatie over de belangrijkste rechten en plichten van u als patiënt of van u als ouder/voogd van een minderjarige.

Waar in de tekst de 'hij'-vorm is gebruikt, kan ook 'zij' worden gelezen. Als er wordt gesproken over 'behandeling', wordt alle hulp- en zorgverlening bedoeld.

Recht op informatie

U heeft recht op informatie in begrijpelijke taal over uw gezondheidstoestand. Uw hulpverlener is verplicht u te informeren over:

- uw ziekte of aandoening.
- de aard en het doel van de behandeling.
- de gevolgen, risico's, bijwerkingen en complicaties die de behandeling met zich mee kan brengen.
- de medicijnen die u krijgt voorgeschreven met eventueel de daarbij horende bijwerkingen en complicaties.
- eventuele alternatieve behandelingen

U speelt zelf een belangrijke rol in het krijgen van de juiste informatie. Wees duidelijk naar de hulpverlener. Geef het aan als u iets niet – helemaal – begrijpt. En wees niet bang om vragen te stellen: vraag alles wat u wilt weten.

Tips voor het gesprek met de hulpverlener

- Schrijf voor de afspraak uw vragen en opmerkingen op. Dan is de kans kleiner dat u vergeet iets te melden en/of te vragen.
- Probeer bij een poliklinische afspraak iemand mee te nemen. Deze persoon kan u helpen als u er even niet meer uitkomt. Ook horen twee personen altijd meer dan één. Misschien kan hij of zij zelfs aantekeningen maken van het gesprek.

-
- Vraag nog even na of u alles goed hebt begrepen: 'klopt het dat u gezegd heeft dat...' of 'begrijp ik nu goed dat...'

Schriftelijke informatie

Vaak is er een folder, een website of een patiëntenvereniging waar u informatie kunt krijgen over uw aandoening en behandeling. Als u geen schriftelijke informatie ontvangt, kunt u daar zelf naar vragen.

Krijgt u altijd informatie?

Een hulpverlener mag u alleen in bijzondere gevallen onthouden van informatie: bijvoorbeeld als uw hulpverlener ervan overtuigd is dat de informatie schadelijk kan zijn voor u. Uw hulpverlener is verplicht dit eerst te overleggen met een andere hulpverlener.

Als u – om welke reden dan ook – niet in staat bent de informatie te verwerken, informeert de hulpverlener uw partner of een andere naaste. U kunt het ook vooraf vastleggen aan wie de hulpverlener informatie verstrekt als u de informatie niet kunt verwerken. En als u weer in staat bent de informatie te verwerken, is de hulpverlener verplicht u alsnog te informeren.

De hulpverlener mag geen informatie achterhouden als hij denkt dat u het niet wilt horen.

Wat als u geen informatie wilt krijgen

Als u laat weten geen informatie te willen ontvangen, zal uw hulpverlener dit in principe respecteren. Alleen als er sprake is van gevaar voor u en/of anderen, zoals bij een ernstig besmettelijke ziekte, geeft uw hulpverlener u toch de minimaal noodzakelijke informatie.

Toestemmingsvereiste

Een behandeling mag alleen gebeuren als u daarvoor toestemming hebt gegeven. Dit is het zogenoemde toestemmingsvereiste. Om toestemming te kunnen geven, heeft u de juiste informatie nodig. Geef het aan als u iets niet duidelijk vindt. Hetzelfde geldt als u bedenktijd nodig heeft om een goede beslissing te kunnen nemen.

Verder is het mogelijk terug te komen op een eerder gegeven toestemming.

Stilzwijgende toestemming

Een hulpverlener mag uitgaan van stilzwijgende toestemming:

- bij behandelingen die niet ingrijpend zijn en die voortkomen uit een behandelplan dat met u is besproken.
- als uit uw gedrag blijkt dat u toestemt met de behandeling. Als u bijvoorbeeld uw arm uitstrekt, kan de hulpverlener ervan uitgaan dat u akkoord gaat met een prik.

Een hulpverlener mag in acute, soms levensbedreigende, situaties (bij bijvoorbeeld bewusteloosheid) zonder toestemming handelen, ervan uitgaande dat de behandeling in uw belang is en niet kan worden gewacht tot u toestemming kunt geven.

Als iemand wilsonbekwaam is, moet de hulpverlener – indien mogelijk – toestemming vragen aan de (wettelijk) vertegenwoordiger.

Geen toestemming

Als u aangeeft geen toestemming te geven voor de behandeling, is uw hulpverlener verplicht dit te respecteren. Wel moet hij u zodanig informeren dat u de gevolgen van uw beslissing kunt overzien.

Het is dan niet mogelijk uw hulpverlener naderhand aan te spreken op mogelijke negatieve gevolgen van uw beslissing.

Second opinion

U kunt altijd een tweede hulpverlener vragen naar zijn mening, maar een tweede hulpverlener neemt in principe de behandeling niet over. Het is raadzaam eerst bij uw zorgverzekeraar na te vragen of een second opinion wordt vergoed: dit is namelijk niet altijd het geval.

Geheimhouding

Hulpverleners hebben een geheimhoudingsplicht. Al uw gegevens en alles wat u met uw hulpverlener bespreekt, blijft geheim. Deze plicht geldt ten opzichte van iedereen die niet rechtstreeks bij uw behandeling is betrokken. Dus ook voor uw naasten; familie en vrienden, met uitzondering van medebehandelaars en diegenen die u eventueel gemachtigd heeft informatie over u te mogen horen of inzien.

Een hulpverlener mag alleen met uw toestemming informatie over u doorgeven aan anderen. In uitzonderlijke gevallen kan het voorkomen dat een hulpverlener informatie aan derden moet verstrekken op grond van een wettelijk voorschrift. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een uitbraak van zeer besmettelijke infectieziekten.

Recht op privacy

U heeft recht op privacy. Uw hulpverlener mag niet meer gegevens vragen en schriftelijk vastleggen dan die welke van belang zijn voor een juiste diagnose en behandeling. Verder mogen er zonder uw toestemming geen anderen dan noodzakelijk bij de behandeling aanwezig zijn. Behandelingen en gesprekken moeten zo worden uitgevoerd dat anderen het in principe niet kunnen zien of horen. U kunt, als dat nodig is, vragen naar een aparte ruimte.

Inzage in uw dossier

Uw medisch dossier is eigendom van het ziekenhuis. U heeft het recht uw gegevens in te zien. Tegen een financiële vergoeding kunt u een kopie krijgen van (een deel) van uw dossier.

Hiervoor doet u een schriftelijk verzoek, vergezeld van een kopie van een geldig legitimatiebewijs. In overleg met uw behandelaar is het mogelijk feitelijke onjuistheden in uw dossier te laten verbeteren.

Verder is het in principe mogelijk (ook na eventueel overlijden) uw dossier te laten vernietigen. Hiervoor dient u (of een nabestaande) een schriftelijk verzoek in, met daarbij een kopie van een geldig legitimatiebewijs.

Uw familie krijgt alleen inzage in uw dossier als u hen daarvoor schriftelijk heeft gemachtigd. Familie van een overleden patiënt mag alleen het dossier inzien als kan worden aangenomen dat dit de wens was van de overledene. De hulpverlener beslist dit.

De wettelijke bewaartermijn van een medisch dossier is vijftien jaar.

Plichten van de patiënt

U heeft als patiënt naast diverse rechten ook plichten. U bent altijd verplicht zich te kunnen legitimeren met een geldig legitimatiebewijs. Ook moet u uw hulpverlener altijd de juiste en volledige informatie geven die nodig is om de juiste diagnose te kunnen stellen en om de juiste behandeling te kunnen bieden. Werk zoveel mogelijk mee aan de behandeling en volg de adviezen en voorschriften die de hulpverlener u geeft, zoveel als mogelijk op.

Verder bent u verplicht uw hulpverlener (of de instelling waar deze werkt) te betalen. In Nederland is het verplicht een zorgverzekering af te sluiten.

Klachtrecht

Het kan altijd voorkomen dat er iets misgaat tussen u en uw hulpverlener. Het beste is dit eerst met uw hulpverlener te bespreken (al dan niet met tussenkomst van de Patiënten Contactpersoon). Mocht het niet lukken er samen met uw hulpverlener uit te komen, dan zijn er verschillende manieren om een klacht in te dienen.

Meer informatie hierover staat in de folder 'Klachtenregeling'. Het is aan te raden altijd eerst contact op te nemen met de Patiëntencontactpersoon:

- Locatie Leyweg: 070 – 210 2547
- Locatie Sportlaan: 070 – 210 6440

Vertegenwoordiging

Sommige mensen, zoals dementerenden of patiënten in coma, kunnen niet – meer – zelf beslissen. Het is mogelijk een verklaring op te stellen waarin u een vertegenwoordiger aanwijst voor het geval u in een situatie komt waarin u niet meer zelf kunt beslissen. De aangewezen vertegenwoordiger beslist voor u als u dat zelf niet – meer – kan.

Als er niets schriftelijk vastligt, en er moet een beslissing worden genomen over bijvoorbeeld een behandeling, overlegt de hulpverlener met een naaste van u. Vaak is dit uw partner of een ouder, kind, broer of zus.

Minderjarigen en kinderen vanaf 12 jaar

Kinderen onder de twaalf jaar

Als kinderen jonger zijn dan twaalf jaar, mogen ze niet voor zichzelf beslissen. Dat doet de ouder/voogd: deze moet toestemming geven voor de behandeling. Wel zijn de hulpverleners verplicht de kinderen in begrijpelijke taal uit te leggen wat er aan de hand is en wat er gaat gebeuren.

Kinderen tussen twaalf en zestien jaar

Over het algemeen kunnen kinderen in de leeftijd van twaalf tot zestien jaar hun eigen situatie overzien en hebben ze een eigen mening. De hulpverleners zijn verplicht voor de behandeling toestemming te vragen aan zowel het kind als de ouder/voogd.

Als het kind en de ouder/voogd er samen niet uitkomen, dan doen de hulpverleners in principe wat het kind van hen vraagt.

Kinderen ouder dan zestien jaar

Vanaf het zestiende jaar zijn kinderen gelijkgesteld aan volwassenen en beslissen ze zelf. Toestemming van de ouder(s)/voogd is niet nodig. Als het kind niet wil dat de hulpverleners informatie verstrekken aan de ouder(s)/voogd, doen de hulpverleners dit in principe niet.

Voor meer informatie hierover kunt u kijken op: www.jadokterneedokter.nl

Rechten en plichten hulpverlener

Een hulpverlener heeft een eigen deskundigheid en medische overtuiging. Deze spelen een rol in zijn beslissing(en). Uw hulpverlener heeft het recht zijn eigen beslissing(en) te nemen en hoeft niet alles te doen wat u van hem vraagt. Bepaalde handelingen die een hulpverlener niet noodzakelijk acht, hoeft hij niet uit te voeren.

Uw hulpverlener heeft als belangrijkste plicht u goede zorg te verlenen. Verder gelden de regels zoals in deze folder staan.

Ten slotte

Alles wat in deze folder beschreven staat, kan helpen bij een goede relatie tussen u en uw hulpverlener. Samenwerken blijft belangrijk, net als wederzijds vertrouwen.

HagaZiekenhuis
Locatie Sportlaan, Sportlaan 600, 2566 MJ Den Haag
Locatie Leyweg, Leyweg 275, 2545 CH Den Haag

H09.047-02

